

Leto II

Uredništvo in uprava:
Ljubljana,
Novi trg št. 4/II

ZBOR

Štev. 21

Naročnina: letno Din 24—
polletno „ 12—
četrtletno „ 6—

Izhaja vsak drugi četrtek

GLASILO JUGOSLOVANSKEGA LJUDSKEGA GIBANJA ZBOR

Namesto uvodnika

(Od Jeruzalema do Jeniseja v Jugoslavijo.)

Tri družbe so, ki se jim enako majejo tla pod nogami. —

Pa se dve snideta pri intimni večerji v visokem društvu. Prva iz Jeruzalema, druga iz Kupinca.

Tretja iz Knjaževca izve za to, pa prifrči čez hribe in doline k drugi v Kupinec, katera odkrito in obenem očitajoče prizna, da se ji res majejo tla od slabosti, pa se je zato šla krepčat k prvi iz Jeruzalema, ker tretje iz Knjaževca radi tujeja prisrčnega (srce = latinsko cor, cordis; n.) sporazuma ni bilo glede domačega brezsrčnega sporazuma cele tri mesece na izpregled. Zakaj pa tudi ne bi šla k prvi, se je opravičevala druga, saj je prva tudi sicer imela vedno prav dobro srce zanjo.

Tretja je bila nato brž pripravljena nuditi drugi še izdatnejša stalna okrepčila, in tako sta druga iz Kupinca in tretja iz Knjaževca napisale skupno pismo.

Toda majava prva poišče hitro že prej zmajano četrto tam od daljnega Jeniseja (katera izda prav čuden komunikacije o svojih posvetovanjih), lovi pa se tudi za še nič omajane.

Začne se nova zanimiva zadevščina.

Delu majave prve iz Jeruzalema se vzbudi sočutje do majave druge iz Kupinca in tretje iz Knjaževca, ker nosita obe slednji tisto pismo samo — za klobukom, pa počasi odpoveduje ljubezen ostalemu delu majave prve, kateri se je sicer prav često sanjalo o pisemcu, in v vrstah katere je bilo doslej vedno na pretek razlagovalcev takih sanj (tudi pri intimni večerji).

Toda, tudi del razmajane četrte tam od daljnega Jeniseja začenja odpovedovati ljubezen ostalemu delu zmajane četrte, ker se ji zdi družčina majave prve le preveč čudna, pa se približuje novi zmajani družbi, do katere pa tudi več nimata daleč nek del prve družbe, ki počasi dojema, da so vse dogodivščine prve družbe le — »švindeli«.

Da bo cirkus še večji, je tudi del tretje iz Knjaževca naenkrat zagledal v ogledalu, da mu pisemce za klobukom nikakor ne pristaja k obrazu, pa imajo razni manekeni velik križ z njim, da jim ne trešči klobuka s pisemcem vred ob tla in ne gre spat. Z druge strani pa mu jemlje spanec in ga drži v dremežu stokanje druge družbe iz Kupinca, kateri tudi po najnovjšem receptu ni odleglo trganje po kosteh.

Nova družba, ki jo sicer skušajo omajati več ali manj vse štiri družbe, toda le s takim uspehom kot »pobalin šenklaški konfin«, pa resno čaka, ker ve, kaj čaka...

Se eni pa čakajo smeje in bi res celo prav temeljito izkoristili kaos, ko bi ne bilo — nove družbe, ki bdi nad domačijo z vso resnostjo trenutka.

Zato pa ti »eni« iz mardohajskega raja pomagajo vsakomur, da bi zrahljali ravno to družbo! Pomagajo tudi tistim, kateri bi jih v prvi vrsti morali preganjati, ki pa se jih rajši poslužujejo proti — novi družbi...

Veličastna manifestacija zborovske misli v Kranju

Občni zbor, ki se je pretvoril v manifestacijski shod. — Bruseljska godlja v Kranju. „Jugoslovani in komunizem. — Odmev prireditve v tisku. — Onemogla jeza nasprotnikov.

V nedeljo, dne 10. oktobra, je bil ustanovni občni zbor krajevne organizacije »Jugoslovanskega ljudskega gibanja Zbor« v gledališki dvorani »Narodnega doma« v Kranju. Tako naši kranjski tovariši kakor tudi vodstvo v Ljubljani je pričakovalo, da gre za občni zbor, kakršnih smo imeli že nešteto v Dravski banovini in po vsej državi. Vsi pa smo bili veselo presenečeni, ko smo mogli na licu mesta ugotoviti, da udeležba in navdušenje daleč presega okvir navadnega občnega zbora.

Kmalu po določeni uri je bila dvorana do malega vsa zasedena.

Kljub temu pa nam »Slovenec« z dne 12. t. m. milostno prizna 150 ljudi udeležbe, od katerih naj bi bilo 75 zboravšev. Včasih nam je priznal le po sedem ljudi, torej vsekakor lep napredek, posebno če upoštevamo že dobro znani način »Slovenčevega« štetja nasprotnikov.

Tov. Košnik je otvoril zborovanje s pozdravom na prisotne tovariše, posebno pa delegate iz Ljubljane, Radovljice, Bleda, Jesenic in Bohinja. Ob svojem otvoritvenem govoru se je spominjal obletnice tragične smrti blagopokojnega Kralja-Mučenika, katerega spomin so počastili vsi prisotni stoje z enominutnim molkom in trikratnim vzklikom »Slava«!

Tako je za tem so bile volitve predsednika in odbora, ki ga priobčujemo na zadnji strani. Novoizvoljeni predsednik tov. dr. Demšar je ob iskrenih in dolgotrajnih ovacijah prevzel predsedstvo zborovanja in takoj podal besedo tov. Pogačarju iz Radovljice, ki je nove tovariše-borce pozdravil v imenu sreske organizacije, zatem so bili pozdravi tovarišev Debeljaka za kraj. org. Radovljica, tov. Stareta za kraj. org. Bled in tov. Šifererja z Jesenic. Splošno pozornost je vzbudil slednji govornik, ki je kot delavec globoko posegel v položaj delavstva in bil za izvajanja deležen splošnega odobravanja.

Naslednji govorniki so bili še tov. dr. Triller iz Radovljice, Šturm in Šimnovec iz Ljubljane. Govori slednjih so bili iskreni borbeni in prepričevalni.

Navzoči so pazno sledili posameznim govornikom in so bili od časa do časa burno prekinjeni z odobravanjem. Lepo zborovanje se je ob koncu pretvorilo v veličastno manifestacijo za idejo Zbora in za predsednika D. V. Ljotiča.

Le nekaj letakov, nalepljenih po Kranju in kratka notica v zadnji številki »Zbora« je razgibalo ves Kranj in vso Gorenjsko. Da se je občni zbor pretvoril v mogočno manifestacijo, je nemala zasluga tudi naših zelo pisanih nasprotnikov, ki so zbrali vse, kar leže in gre, da bi prav »demokratično« razbili naše zborovanje v imenu svobode govora in tiska, zborovanja in združevanja, pa so s tem le dvignili navdušenje zborovalcev. Po gostilnah so napajali od povsod zbrane pretepače, vlivali jim poguma v usta z rdečimi in črnimi tekočinami, pač čisto po tem, kateremu delu bruseljske pajdašije so posamezni pripadali. Sploh je bil Kranj to nedeljo obenem tudi prav klaverna manifestacija bratske sloge najnovjših »JugoslovAnov« in komunizma (glej članek v »Slovenec« z dne 17. t. m.).

Tako je po končanih volitvah v odbor krajevne organizacije je začela rogoviliti najprej tista »močna in trdna plast«, ki po mnenju »Slovenca« v gornjem članku »ohranja državo in ima edina pravi pojem o njej in njeni ureditvi« (še iz l. 1914. — op. pis.). Vpili so, reci in piši — za demokracijo! Zvesti svojemu zavezništvu so se kot odmev oglašili ravno tako odkritosrčni demokrati, njihovi bratci, Stalinovi judeodemokrati seveda tudi — za demokracijo! Ko so bili

v bratski slogi eni in drugi postavljeni pod kap, se je zborovanje v redu nadaljevalo, čeprav brez zaslug za to merodajnih ljudi. Samo s stopnišča je še bilo slišati nekaj časa odhajajočo »demokracijo«. »Potem pa vse tiho je bilo...« pa zopet brez zaslug merodajnih faktorjev.

Proti koncu zborovanja se je pojavilo na stopnišču in pri vhodu v dvorano — od merodajnih tudi to pot popolnoma neovirano — nekaj na novo v gostilnah podkrepjenih pretepačev, z očitnim namenom, da po končanem zborovanju vsaj na ulici stresejo svojo onemoglo jezico — radi ponesrečene »intervencije« v dvorani — nad kakšno slučajno zaostalo skupino »fašistov«. Samo to pot izgleda, da je tisti »plasti, ki ohranja državo«, bila prva lekcija v dvorani dovolj, pa je poslala po kostanj v žerjavico le svoje mardohajske zavezničke.

In res! Ko je bilo zborovanje v redu zaključeno in so se zborovalci razhajali, je mardohajska pretepaška banda navlila na enega edinega zaostalega udeleženca občnega zbora. Pa se je temeljito urezala! Predvsem je pozabila, da velja en borec več od deset strahopetcev, ker mu daje moči ideja ne pa materialne koristi, poleg tega pa je pozabila, da vlada v Zboru tovarištvo. Napadeni je kvitiral napad s krepko zaušnico kolovodji bande, njegovi sodrgi pa so posvetili na pomoč prihiteli tovariši tako, da bo v bodoče potreben vsaj sod vina, predno jo bo lahko kdo še enkrat naščuval nad borca-zboravšev.

Za vso to druhal bi bilo bolje, če bi bila lepo mirno poslušala tov. Šturma, ko je v svojem govoru dejal:

»Dve leti smo govorili ljudstvu, nikjer nismo delali nasilja. Samo v letu 1936. smo imeli 51 nedeljskih sestankov na deželi in 43 sestankov v Ljubljani. In ljudstvo nas je poslušalo. Govorili bomo še naprej, pa če je to komu prav ali ne! Tudi v bodoče ne bomo delali nikjer nasilja! Kajti resnica ne potrebuje nasilja.

Zgrešeno moralno vodilo

Zadnje mesece povzroča »Slovenec« strašne križe in težave — narodnost. Gospodje okrog tega lista enostavno ne vedo, kaj bi s to nadležno stvarjo počeli in kam bi jo prav za prav vtaknili. Križ imajo že s tem, kakšno ime naj bi dali tej narodnosti. Ali naj bi to bila jugoslovanska narodnost ali slovenska ali pa naj bi bilo oboje pseudonim za nekaj tretjega...

Celo kopico uvodnikov so že napisali o tem in več ko pišejo o narodnosti, patriotizmu in podobnih stvareh, večjo zmedo ustvarjajo v glavah svojih ovčic. Svojih ovčic, pravimo, kajti drugi, posebno pa mi, smo že davno na jasnem, kako to pri njih izgleda.

Predvsem najdemo v teh uvodnikih stalno prevračanje vrstnega reda dveh pojmov — vere in narodnosti. V enem uvodniku je prvo vera pa potem narodna zavest, v drugem narobe, v tretjem je vera večna (o čemer tudi mi ne dvomimo), narodnost pa je minljiva (dobešedno tako!) itd., itd.

Dne 3. t. m. nas je »Slovenec« zopet osrečil z uvodnikom o isti temi. Mnogo lepega in resničnega nam je v njem povedal, kar naj bi zapisal predvsem — sebi za uho.

Medtem pa je tudi nekaj gorostasnosti, ki jih treba podčrtati. To, da se uvodničar stalno lovi med narodnostjo in mednarodnostjo ter zdrkne enkrat na to stran, drugič na drugo, je z ozirom na uvodničarjevo politično orientacijo še

Kjerkoli pa bo laž z nasiljem skušala zatreti resnico, bo nateleta na borca! Videla bo, da so v Zboru borci, ki se znajo braniti! Sporočamo to pravočasno vsem, na potem ne bo zavijanja!

Tista »močna in trdna plast«, ki nastopa včasih tudi v kostumih hajmverovskih pajacev, narejenih iz italijanskega vihotapljenega blaga, si je, kakor rečeno, te besede zapisala za uho in se je lepo poskrila v mišje luknje ter nam rajše iz varnega zavetja uredništva svojega lista dne 12. t. m. sporoča, da se je pravočasno »spomnila na preroške besede g. govornika«, ki smo jih v prejšnjem odstavku zapisali.

Kranjski dogodki pa so odjeknili tudi v tisku Kranja, Ljubljane in Zagreba.

»Slovenec« najbrž iz samega tovarištva do svojih sozveznikov nekako škodoželjno omenja tepene, ker se je njegovim pač posrečilo, da so se izmuznili, dokler je bil čas. Naslednica zloglasne »Mladine«, »Sobota« pa raje molči o tepenih, ker ji ni šlo od rok, da bi njeni pobijali zboravšev, kakor Mussolini Abe-since, zato pa pri vsej svoji internacionalnosti kaže veliko skrb za narodne manjšine, misli pa pri tem na židovsko manjšino, ki vlada fizično nad ruskim narodom kot internacionalni komunizem, materialno pa nad celim svetom kot internacionalna demokracija. Nazadnje so se ji pa najbrž pod vplivom »piva« spremenili možgani v Batine čevlje (Bata ima denar!), pa je videla skozi spuščeni odrski baržunast zastor po dvorani same — Batine čevlje. »Gorenjec« iz prav prozornih namenov našteva samo imena tistih naših tovarišev, ki so bili v nedeljo izvoljeni v odbor. — Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe! —

Mi zboravši pa vemo, da je padla močna trdnjava na Gorenjskem, da je misel Zbora po Kranjski gori, Radovljici, Jesenicah in Bledu zmagonosno prodrla sedaj še v Kranj, da krene naprej med naše vrle Gorenjce, kjerkoli še bivajo.

čisto razumljivo. Ko gledaš to drčanje, ne veš, ali je uvodničar za »skrajnost današnjega pogansko-nacionalističnega totalizma, ki odvezuje lastni narod slehernih ozirov v škodo človečanske skupnosti« ali za »skrajnost socialističnega internacionalizma«, ki je neuriedljiva, protinaravna zabloda, — s katerimi besedami sicer uvodničar to dvoje v svojem uvodniku izrečno zavrača.

Manj razumljivo z ozirom na njegovo versko orientacijo pa je nekaj drugega. Uvodničar pravi: Rimljani so nam predali kot najvišje moralno vodilo civilnega življenja (kakšno je neki to »civilno« življenje, — morda liberalistično ius privatum kot nasprotje od ius publicum? — Op. pis.) izrek, da bodi vsakemu državljanu vrhovni zakon blagor države: »salus rei publicae suprema lex esto!«, pa trdi, da je krščanstvo in njegova kultura ta zakon človeške družabne prirode (poganske — op. pis.) potrdilo in njegovo obveznost še poglobilo.

Nam zboravšem in kristjanom pa se močno zdi, da je ta izrek le imperialističen izhoden temelj rimskega poganškega prava, navdahnjenega z materialistično-individualističnimi načeli, po katerih se interes oblasti, države postavlja pred dobrobit ljudske celote. Ta izrek je pograbil tudi gospodarski liberalizem in ga v zadnjem poldrugem stoletju temeljito izrabil v škodo ljudske celote —, naroda, narodnosti. Napravil je iz narodne celote narod beračev, kateremu vlada »gornjih deset tisoč« sitih

IN KDOR UDARI TEBE ENKRAT
PO LICI LEVEM, NJEGA TI
PO LICI DESNEM MAHNI DVAKRAT —
IN SE PRIPRAVLJEN STOJ S PESTMI!
Aškerc.VSE SODOBNO ZLO LAHKO IZRAVNA-
MO Z BESEDAMI: KAPITALIZEM IN NJE-
GOVO BRUTALNO, SEBICNO NADVLADJE.

PREGLLED TISKA

Kranjska zastavala »Mladina« ali »Sobotica« piše:

Ljotičevo zborovanje.

Ne mislimo se spuščati v politična razmotrivanja tega fašističnega pokreta. Vsak pameten človek si lahko ustvari sodbo o vsem. Hočemo pa pokazati neke prav logične in prav lepe momente z zborovanja:

Eden, dva govornika se branita: »Nismo fašisti in nismo!«

Naslednji govornik (dr. Triller) pa pravi: »Preje smo imeli v Italiji šibkega sovražnika, danes pa je Mussolini Italijo uredil, zgradil, da sijajno stoji (?)... in če mi kopiramo po njem gotove stvari, ki so se tam izkazale za dobre (govornik seveda ni mislil na preganjanje in uničevanje narodnih manjšin)... in nam zato očitajo, da smo fašisti, pa bodimo fašisti...«

Pokret, ki si upa stavljati nam za vzor Mussolinija, ki je šel s plini nad Abesince in sedaj pusti pobijati španske žene in otroke, bi rad pobijal tudi Kitajce in še druge — če razmere v Italiji kar preskočimo — je zašel daleč, da zelo daleč...

Na Ljotičevem zborovanju. Zadnje nedeljo je g. Sturm iz Ljubljane med drugim tudi povedal svoje mnenje o »kompromisu« ob zadnjih občinskih volitvah v Kranju. Rekel je, da vsak kompromis po nečem smrdi, kranjski občinski pa po — »piru«. (»Sobotica«).

»Slovenec« dne 12. t. m. piše:

Zbor »ustanavlja« v Kranju.

Ljudsko gibanje »Zbor« je imelo v nedeljo 10. oktobra ustanovni občni zbor v Kranju, katerega se je udeležilo kakih 150 ljudi, od teh pa jih je bila polovica rado-vednežev.

Govornik g. dr. Triller z Jesenic je na zborovanju razpletal visoke misli o raznih družbenih sistemih. Najbolj mu je bil pri sreču fašistični, ki je po njegovem mnenju najbolj demokratski in je celo odkril, da je slovanskega porekla in ne italijanskega, kot smo dosedaj — nevedneži — mislili, zato se nam torej ni treba tega sistema bati radi tujega imena.

Starešina ljubljanskega »Zbora« pa je govoril o »raznih bandah«. Pravi je, da je v dvorani opozicija in vzkljnil: »Poglejte plačano bando, kako si zamišlja demokracijo« (v dvorani so se namreč med govori precej zabavali). Ko se je dvorana nekoliko pomirila, je g. starešina zopet nadaljeval svoje visoke misli, da ima židovstvo svojo bando, kapital svojo bando, nato pa je postrašil opozicijo v dvorani, da tudi »Zbor« ni brez nje.

Ko je bil oficijalen del občnega zbora v Narodnem domu dokončan, je nastal pred Narodnim domom pretep in poslušalci so se spomnili na proroške besede g. govornika, ki je povedal, da imajo »Zboraši« v resnici tudi bando...

»Javnost«:

»...svako će hiljadu puta radije prihvatiti najširi federalizam, čiji će duh favorizovati približavanje i stvaranje te uže narodne zajednice, nego li najskromniju samoupravu, čiji bi duh favorizovao udaljevanje i razjedinjavanje.«

To je pa jako učeno povedano!

»Združništvo je prava šola ljudske samovzgoje.« (»Zadrugar«).

in rejenih, ki tako predstavljajo oblastvo in državo. Ali je to krščansko?

Mi zboriši vemo, da odgovarja krščanski etiki izključno le primarnost narodne celote, država pa da je le njena organizacijska oblika. Narodna celota je večna, država pa je le njena časovna oblika, ki je pod danimi pogoji najprimernejša, da izrazi voljo narodne celote. Neobhodnost države, kot izraza narodne celote izvira iz neobhodnosti, da se dejansko uveljavi pravica celote nasproti posameznikom. Država je tista, ki jamči narodni celoti, da bo interes celote zavarovan pred sebičnostjo posameznikov. Zato pa je tudi neobhodno, da ima država polno avtoriteto naproti vsem svojim državljanom, medtem, ko vsebujejo vse ustave liberalnih držav po francoski revoluciji nešteto odredb, s katerimi se ravno nasprotno v interesu posameznikov omejuje moč države.

Samo tako idealistično organsko univerzalistično naziranje ne pozna niti »Slovenca« niti, kakor piše uvodničar »Slovenca«, »samoljubja, sebičnosti in do-

Važen bolgarski predlog ali ga bomo podprli?

Po sklenitvi Pakta o večnem prijateljstvu med Bolgarijo in Jugoslavijo, ki je bil kot veliko mirovno delo nesmrtnega Aleksandra I. izzval v obeh državah ogromen val odobravanja, čakajo državljani obeh kraljevin, da prične že enkrat tudi praktično gospodarsko sodelovanje. Naš »Zbor« kot edino politično gibanje, ki ima v svojem programu delo za najtesnejše zblizanje bolgarskega in našega ljudstva, z veseljem pozdravlja važno iniciativo g. Hristova Jocova, predsednika »Splošnega saveza bolgarskih trgovcev« v Sofiji, sproženo v »Industrijskem pregledu«.

G. Hristov Jocov pravi med drugim: »V teku dolgih let sta kazali obe državi izredno malo vzajemnega zanimanja za svoja nacionalna bogastva in tako so bili prezrti zelo važni ugodni gospodarski momenti. Mnjenja sem, da bi v mnogih slučajih v obeh državah bilo stremljenje po industrijski samozadovoljivni manjši, če bi obstajalo razumevanje in osnove za dobro premišljeno zamenjavo blaga.

Kar je izgubljenega, se ne more nadoknaditi, vsaj v kolikor že imata obe državi industrije, ki se same zadovoljavajo. V bodoče pa bi se nove industrije, ki se bodo ustanovljale, vedno morale prilagoditi splošnim tržiščem obeh držav; pri tem bi moralo vladati med njima neko gotovo soglasje, čigar glavni del bi moral biti carinski sporazum. Na bazi vzajemne izmenjave odgovarjajočih industrijskih izdelkov, brez ovir carinskih pregraj bi se moglo mnogo doseči, kar bi prinašalo velike koristi nacionalnim gospodarstvom, ker bi jih usposobilo za konkurenco napram izdelkom zapadnih industrij.

Govoriti o zamenjavi produktov poljedelskega gospodarstva bi bilo še pre zgodaj. Za to nam manjkajo še predhodna proučevanja posebnih gospodarskih struktur; toda mi moremo vseeno že sedaj konstatirati zvišanje jugoslovanskega zanimanja za naše sončne rože, za kameniti premog in za druge rude. Tu naj prične sistematsko delo, tu je treba proučiti vse možnosti, da se dosežejo pravilne kalkulacije za doseg cilja: treba je storiti vse, da bomo zamenjavali vse kar moremo zamenjavati, da pri tem ne bomo hodili nakupovat v tuje države in ne bomo škodovali svojim lastnim interesom. V tem oziru bi bil carinski sporazum izredno koristen.

Za realizacijo gornjega je seveda treba nekaj časa. Dvoje vprašanj gospodarskega značaja pa je mogoče pričeti reševati takoj in na obojestransko željo, izvirajočo iz sklenjenega pakta o prijateljstvu in pa sporazumno z gospodarskimi oblastmi.

Prvo vprašanje je tobak. Trgi bolgarskih izdelkov so po večini na zapadu naših mej. Naravna pot je torej — če izključimo prevoz po morju — skozi Jugoslavijo, po jugoslovanskih železnicah. Danes pa gre znaten del bolgarskih izvoznih izdelkov po drugih železniških progah, ker so le-te čeprav po kilometrih daljše — vseeno znatno cenejše. Zato bi bilo zaželjeno, da bi šel ves železniški prevoz iz Bolgarije po svoji prirodni poti proti zapadu, to pa je skozi Jugoslavijo. Odveč bi bilo poudarjati koristi, ki bi s tem nastale. Olajšave, ki bi jih v tem oziru dovolile jugoslovanske železnice, bi se kompenzirale s povečanim prometom, z vzajemno uslugo glede specialnih vagonov itd. Treba je samo napraviti prvi korak!

bičkazeljnosti, ki zasleduje lastni prid posameznika ali kakšne posamezne skupine v škodo skupne blaginje, marveč ima pred očmi le korist, srečo in blagostanje celote.

Tega vodila pa nam niso predali Rimljani, najmanj pa tisti materialistično-individualistični Rimljani, ki so govorili o »suprema lex«, temveč Grk Platon, po čegar načelih je zgrajena tudi celokupna hijerarhija katoliške cerkve, ki stopnjema vzgaja in selekcioniira svoje vodje.

Skratka »Slovenec« se je izneveril krščanstvu in katoličanstvu ter se oprjel poganskega moralnega vodila, kar tudi neprenehoma občutimo v njegovih delih. »Slovenec« je tedaj v teoriji in praksi razkristjanjeno krščanstvo.

Druga želja je v obvladanju tujih trgov. Tako Bolgarija kot Jugoslavija sta v glavnem poljedelski državi in mnogi njihovi proizvodi so enaki. Pri tem mi često trpimo škodo zaradi želje, da si konkuriramo tako s kvaliteto kot s cenami; rezultati te tekme za placiranje blaga gredo naravno na škodo oboje-Korotanec:

stranskih interesov. Treba je pričeti delati v smeri, da se obe nacionalni gospodarstvi ne samo medsebojno ne ovirata, temveč da se podpirata, dopolnjujeta, si pomagata na tujih trgih v tistih slučajih, kjer gre za splošne artikole in da se končno z vzajemnim sporazumom omogoči skupni nastop brez konkurence v cenah; vse to pa na tak način, ki bi kar najbolje nagradil naše proizvajalce. Mislim, da je to mogoče in da bi se ne smelo opustiti nobenega slučaja, kjer bi izvozni trgovci

mogli dati proizvajalcem, torej narodu maksimum tistega, kar se more dobiti na inozemskem trgu.

Tako delo bi poleg vsega čisto merkantilnega interesa dobilo širši pomen, če pomislimo na proizvajalce, to je na državljane obeh držav, ki so s tako velikim navdušenjem in tako iskrenimi čustvi sprejeli Pakt o našem večnem prijateljstvu. Naj bi oni prvi v gospodarskem smislu občutili odmev tega prijateljstva, katero smo si vsi tako silno želeli.

Napredek narodov se meri po njihovi kulturi in gospodarskem blagostanju. Nas delavce na tem polju čaka težka naloga, da delamo neprestano za to blagostanje.

Tako lepe misli je razvil g. Hristov Jocov. Naša naloga je, da lepim in razumnim mislim sledijo konkretna in odločna dejanja, ki bodo v veliko pomoč bolgarskim in jugoslovanskim gospodarjem. To bo realen, praktičen in najmočnejši pečat na Paktu o večnem prijateljstvu med vso veliko družino balkanskih južnoslovanskih bratov.

Osemnajst občin za Jugoslavijo!

Kot glavni razlog in nagib, ki naj bi kor. Slovence pridobil, da bi glasovali za Avstrijo, so si Nemci izbrali: koroštvo. »Ostanite Koroški zvesti!« »Koroška nedeljena (Kaernten ungeteilt)«. »Koroško Korošcem! (Kärnten den Kärntnern)!« »Korošec, ostani zvest domovini!« — To so bila gesla in vabe, s katerimi so predvsem in v prvi vrsti agitirali med Slovenci, da bi glasovali za Avstrijo.

Dr. Seipel je zapisal v »Zehnjahrfeier der Kärntner Volksabstimmung (10 letni jubilej koroškega plebiscita)«, da ga nemška plebiscitna zmaga na Koroškem zato tako veseli, ker je pripomogla, da se nemški življenjski prostor (»Lebensraum«) ni še bolj zožil. Slov. Koroška je ostala — nemški življenjski prostor! Ali pa je to bilo pravično? Slovenska zemlja je morala pripomoci, da se Nemcem ni zožil njihov življenjski prostor! Kaj zato, če se je s tem zožil Slovečcem njihov življenjski prostor!

Drugič je Seiplna veselilo, da so tudi kor. Slovenci glasovali za Avstrijo. Seipel označuje zaradi te okolščine — da so namreč Slovenci pripomogli do nemške plebiscitne zmage — nemško zmago pri plebiscitu kot: zmago pameti, zmago narave.

Mi pa moramo tukaj pokazati na onih 18 občin, ki so dale večino glasov za Jugoslavijo in pravimo, da je tukaj zmaga pamet in narava nad izdajstvom lastnega naroda, nad hujskanjem in zapeljevanjem! V teh 18 občinah si ljudstvo po svoji večini ni dalo ubiti zdravega čuta in klica narave, da je narod naravna enota; da narodnostne meje pomenijo več nego deželne meje; da je klic krvi in jezika silnejši nego pripadnost pod isto deželno upravo.

Oglejmo si onih 18 občin v Slov. Koročanu, v katerih je 10. okt. 1920 zmagala pamet in narava, zdrav čut po narodnem združenju in osvobojenju.

Vsem na čelu stoji: 1. Sele, ki so dale 511 glasov za Jugoslavijo ali 96.0% in samo 17 glasov za Avstrijo, to je 3.2%.

2. Občina Blato. To je slovenska občina, ki se razprostira med Pliberkom in Dravo. Blato je ena izmed vasi te občine; po tej vasi je dobila ime cela občina. Še večji in pomembnejši vasi te občine sta Vogrče in Dob in bi se občina prav tako lahko po njih imenovala. V Vogrčah je dvorazredna šola in Vogrče tvorijo posebno župnijo. — Občina Blato je dala za Jugoslavijo 650 glasov (85%), za Avstrijo pa 115 glasov (15%).

3. Slovenji Plajberk ali Svinčnica, gorska občina med Karavankami in Borovljami. Za Jugoslavijo 276 glasov (79.5 odst.), za Avstrijo 71 (20.5%).

4. Bilčovs, za Jugoslavijo 311 glasov (79.4%), za Avstrijo 86 glasov (20.6%), Bilčovs in Zg. Vesca sta občini, ki se razprostirata po južnem pobočju Osojnice, Osojnica ali Na Gorah je hribovje med Rožom (Dravo) in Vrbskim jezerom oz. Celovcem.

5. Bela. To je velika občina okrog trga Žel. Kapla. Občina Bela je dala za J. 1029 glasov (78.5%), za A. 281 gl. ali 21.5%. Tukaj v občini Bela se zdaj Avstrija najgloblje zajeda v Jugoslavijo, in vendar je občina dala čez 1000 glasov za J.! To gorjansko ljudstvo je ostalo

pristno slovensko in germanizacija mu ni mogla prav do živega. Šola v Žel. Kapli ni mogla v zadostni meri ponemčiti tega zdravega slovanskega rodu, kajti bila je predaleč. Zato so po plebiscitu ustanovili v oddaljenih gorskih grapah tri nove šole-ponemčevalnice: v Beli (10 km od Žel. Kaple), v Remšeniku (tudi 10 km), v Lepeni (8 km)! Kar so prej zamudili, hočejo zdaj popraviti! — Vprav peklenska zloba se skriva pod to germanizacijsko besnostjo koroških Nemcev! Ponemčiti Slovence za vsako ceno!

Baš na slučaja Bela vidimo vso budalost nemških trditev, da je Slovence vodil zdrav čut, naravna pamet, ko so glasovali za Avstrijo! Nasprotno! Kjerkoli so Slovenci ohranili še zdrav naraven čut, kjerkoli so ostali še — kakor pravimo — stare od nemških vplivov nedotaknjene slovenske korenine: povsod ondi so glasovali pretežno ali v ogromni večini za Jugoslavijo!

Vedno zopet vidimo: koroški Nemci so nam naš rod na Koroškem pokvarili in nenaravno, profinaravno zastrupili z nemškim duhom tekem zadnjih 50 let pred plebiscitom v zločinskih ponemčevalnicah! Na tem zločinu je zgrajena nemška zmaga pri plebiscitu 10. okt. 1920!

6. Žvabek, mala občina v pliberski okolici; za J. 183 glasov (75%), za A. 61 gl. ali 25%. Zanimivo je, da so vse občine v pliberski okolici dale pri plebiscitu večino glasov za Jugoslavijo. To so občine: Blato, Žvabek, Libuče, Šmihel-Bistrica.

7. Zg. Vesca, sosednja občina občine Bilčovs. Za J. 189 gl. (68.8%), za A. 63 gl. (31.2%).

8. Svetnavas pri Borovljah v Rožu. Za J. 321 gl. (65.9%), za A. 166 gl. (34.1%). Tudi tu v Sp. Rožu prebiva zavedno slovensko ljudstvo, ki si ni dalo ubiti zdravega naravnega čuta za svoj narod.

9. Bistrica v Podjuni, to je župnija Šmihel. Za J. 653 gl. (64.7%), za A. 355 (35.3%).

10. Loče pri Baškem jez. Za J. 410 gl. (64.3%), za A. 228 gl. (35.7%). Loče ležijo ob severnem vnožju Jepe (Gorenjci ji pravijo Kepa) in so letovišče.

11. Ledenice, domačini pravijo: Vadinice; za J. 327 gl. (58.4%), za A. 233 gl. (41.6%). Ledenice se razprostirajo med Ločami in Št. Jakobom v Rožu.

12. Libeliče pri Dravogradu. Za J. 387 gl. (57.1%), za A. 290 gl. (42.9%). Polovica občine Libeliče spada zdaj v Jugoslavijo, polovico pa v Avstrijo.

13. Logavas pri Vrbskem jez. Za J. 344 gl. (56.8%), za A. 262 gl. (43.2%). Občina leži v neposredni bližini letovišča Vrba ob Vrbskem jezeru.

14. Bistrica v Rožu. Za J. 500 gl. (54.9 odst.), za A. 410 gl. (45.1%). V to občino spada župnija Sveče v Rožu.

15. Libuče pri Pliberku. Za J. 348 gl. (54.9%), za A. 286 gl. (45.1%).

16. Št. Jakob v Rožu. Za J. 968 (54.2 odst.), za A. 816 (45.8%).

17. Globasnica v Podjuni. Za J. 366 gl. (53.8%), za A. 314 (46.2%).

18. Radiše na Osojnici pri Celovcu. Za J. 188 (51%), za A. 181 (49%). Tudi v tej občini v bližini Celovca je še prevladal zdrav naravni čut pripadnosti k svojemu narodu. Korotanec.

POLITIČNO SMETIŠČE

Koncem julija in začetkom avgusta je bil v Kelnu v Nemčiji mednarodni kongres za pobijanje spolnih bolezni. Med šestnajstimi zastopanimi državami so poznavalci razširjenosti spolnih bolezni v Jugoslaviji pogrešali zastopnika jugoslovanskega ministra za narodno zdravje.

Širite „Zbor“!

»Da, videza, blestečega videza se lahko nagledate, lahko vsako nedeljo, sedaj v tej, prihodnjič v drugi dekaniji. Toda motili bi se, ako bi tem izrazom slovenskega prosvetnega življenja hoteli pripisovati globino in pristnost. Vse to je le spretna režija, za kulisami pa zija praznota, ki je izpolnjena z eno samo in edino željo, — z željo po oblasti. Radi nje so na Slovenskem režirane ljudske manifestacije enkrat po eni, drugič po drugi »internacionalni«, kakor se je že kateri posrečilo dokopati se do oblasti. Ljudstvu ponujajo enkrat jugoslovanske, drugič slovenske ideale, tako da preprost človek že res več ne ve, na kakšno in čegavo zapoved se bo treba navduševati jutri (na nenarodno rdečo zapoved, prav zares ne! op. uredn.).

Po tem marksističnem pisanju, smo torej tudi mi Zborišči, ker smo Jugoslovani, internacionalisti! Nič hudega! Nam bo vsaj lažja borba z njegovim »protinarnim internacionalizmom«, kljub temu, da zagotavlja, da so njegovi ljudje »... v vseh težkih časih ostali skupaj s slovenskim delovnim ljudstvom; ni nam bilo mar za želje in zapovedi ne Rima, ne Pariza (!) in niti Moskve (!!)!« Ali je morda komuniste sram današnjega »moskovskega fašističnega režima«?

Prednedeljski humor Kranjske »Sobote«:

»Vzledna doslednost. Eden gromovnikov zadnje nedelje na Zborovskem shodu v Kranju je popolnoma upravičeno in tudi prepričevalno kritiziral Batino »delovanje« v Jugoslaviji, pri tem pa najbrže pozabil, da ima sam na nogah — Batine čevlje.«

Ce se pri tem prispevku za naše »Politično smetišče« ne smejete res prav iz srca, bomo na našo in vašo žalost in nesrečo prišli ukiniti to stalno rubriko!!!

Ko je bila javno zažgana v Zagrebu »Danica«, je pisal »Hrvatski dnevnik«, da je to napravila »svijesna omladina« v znak protesta radi njenega pisanja.

Ko pa je v Hercegovnem zažgala »Hrvatski dnevnik« radi njegovega pisanja res »svijesna omladina«, je to napravila »jedna rulja« kot nam poroča »Hrvatski dnevnik« sam.

Dva kriterija veljata, kaj ne?!

Zakon določa:

da je Sokol Kraljevine Jugoslavije edino dovoljeno telovadno društvo; da je državna zastava modro-belo-rdeča; da je JLG »Zbor« dovoljeno delovanje na organiziranju istega s pomočjo javnih sestankov, občnih zborov, zborovanj itd.; a kljub temu...

Na Gorenjskem gradi novo lično kapelico iz »domačega« jeseniškega marmorja stavbenik Belcjan. Važno pa je pri tem tudi omeniti, da se kapelica gradi tudi z »domačim« denarjem, ker sta stroške za gradnjo prevzela »domača« gospoda Avgust Westen in Avgust Praprotnik.

»Slovenec« od 15. t. m. razglasa, da so dobili udeleženci »kongresa« omladine JNS v Ljubljani plačano vožnjo in 20 Din dnevne povrh. Z debelim tiskom daje duška svojemu ogorčenju nad takim načinom zbiranja pristašev.

»Samouprava« (in za njo seveda »Slovenec«) se huduje nad nekim petičnežem, ki prejema osem plač (!) iz državne blagajne (!!) pa kljub temu vodi besno politiko proti vladi (!!!).

Res, zelo nevhvaležnega se je izkazal ta človek napram onim, ki mu omogočajo tako izkoriščanje državne blagajne.

»Slovenec« pravi, da je »Samouprava« storila res dobro delo, ko je zabeležila ta primer, ki kaže, da se nekaterim ljudem v Jugoslaviji še vedno dobro godi, čeprav so v opoziciji.

Strašno! V tej dobi demokracije se še dobi primer, da se nekemu opozicijoncu dobro godi. Kaj bo, kaj bo!

Za vprašanje tujega kapitala . . .

se zanima g. Janko Lavrič iz Pariza v »Slovenec« — in nam priporoča to vprašanje razmotrivati raz višjega vidika — zlasti velekapitalističnega inozemstva.

Piščeva izvajanja so na prvi pogled zelo sprejemljiva in drži načelo, da hoče tisti, ki si izposodi denar kot obratni kapital, dobiti iz istega recimo več profita, kakor mora plačevati za izposojeni denar obresti. Zato privatniki in države hop po tujem kapitalu, delajmo ž njim, zaposlimo svoje ljudstvo, da mu ne bo treba v izseljeništvu za kruhom. Navidezno vse lepo. Vprašanje pa je, ali zamore posojiljemalec vselej to svojo zgoraj označeno željo izpolniti, da dobi iz izposojenega kapitala več, kot mora plačati zanj obresti. Predvsem ni prezreti, da je treba poleg obresti — vrniti tudi kapital. Vrhutega je za našo državo z njeno nizko valuto — tuj kapital sam na sebi drag in je težko zmagovati običajno visoke obresti ob majhnem dobičku, še težje pa vračati kapital, kar velja za zasebnika in državo. Podjetje s tako izposojenim tujim kapitalom gre po copatah, delavstvo pa na ulico in od tod v inozemstvo za kruhom in dosežen je obratni učinek, kot se zdi g. Lavriču. Dejstva potrjujejo pravilnost naših izvajanj.

Z istimi podjetji, kjer domačin z najetim tujim kapitalom propada, — pa tuj kapitalist sijajno uspeva. Razumljivo. Delavstvo izrablja kot sužnje, uživa razen olajšave pri prevozu in carini vsega materiala, ki ga mora uvoziti od zunaj v podjetje, bilanca se vodi dvojna, — ena resnična interna, druga deficitna, ali z zelo majhnim dobičkom za davkarji, kjer se vse investicije od zunaj zaračunajo po najvišji ceni in se ima zato

kajpada fakture na razpolago. Tako je mogoče, da tuj kapital v par letih krije vse investicije, ki so njegova last bile in ostanejo, — potem pa se začno desetletja ogromnega čistega dobička, ki gre čez mejo ven.

Toda g. Lavrič misli predvsem na udeležbo tujega kapitala pri domačih podjetjih in predlaga zato razne kantele (varnostne odredbe), da nas kapital ne bo izrabljal, tako 51% domačih delničarjev. Tako smo po pravnici nacionalizirali podjetja. Zopet pa so nam dejstva v teh 19 letih pokazala, kako zna tuj kapital hitro in točno pridobivati si večino, izrabljajoč človekovo slabost tako privatnikov, kakor tudi javnih organov. — Sprejemljiv bi bil italijanski sistem, ki ga omenja g. Lavrič, da inozemski delničarji sploh ne dobe glasovalne pravice. Ob takim načinu pa se prav gotovo ne bo dosti tujega kapitala privabilo.

Vsemu temu pa se Jugoslavija s svojim naravnim bogastvom in zdravim narodom kaj lahko ogne z lastnim novčanim sistemom, zadržanim in načrtnim gospodarstvom in s pomočjo dobro upravljanje države. To so temelji naše domače valute, ki jo ustvarja, stabilizira in regulira lahko domača državna emisijska banka (ne d. d.), — pa nam ne bo treba nobenega tujega kapitala na pomoč.

Ce se tako dobro vzdržuje Nemčija, ki ji manjka vseh surovin, zakaj bi se ne mogla Jugoslavija, ki jih ima v izobilju. Danes pa črpa naše bogastvo tuj kapital na škodo našega ljudstva. Nam manjka samo dobre državne uprave in načrta v gospodarstvu. — Oboje pa se bo doseglo po politični stanovski organizaciji države, kakor jo hoče izvesti »Zbor«.

Drim.

Dopis iz Kranja

Po blamažno izjalovljenem poizkusu razbiti občni zbor JLG »Zbor« v Kranju, se je nekdo oglasil v domačih odmevih »Slovenca« in (morda isti) v kranjski »Soboti«. Po stilu in vsebini utegne biti to kak ponesrečen petošolček, ki je poleg tega precej gluhi. Navaja v teh noticah o govorniku dr. Trillerju, da bi bil izjavil: »da mu je fašizem najbolj všeč, da je celo slovenskega izvora« in da je stavljal Mussolinija za vzgled. Da naši ljudje vidijo, s kakšnim zavijanjem in potvarjanjem se hočejo maščevati za neuspešno združeno črno-rdečo akcijo, priobčujemo bistveno točno del govora dr. Trillerja:

»Mussolini je napravil iz bojzljivega v strupenem strankarstvu razcepjenega, gospodarsko propalega italijanskega naroda, mogočen enoten narod, pred katerim je celo Društvo narodov zlezlo pod klop. Napravil je tudi nam jako nevarnega mogočnega nasprotnika. Pri nas pa je 20 let »demokracije« napravilo iz mladostno svežega junaškega naroda kaos ljudi strupenega medsebojnega sovraštva, po korupciji moralno propadajoč in vsled nasilij, ki ubijajo značaje, »malovredni narod«. Če sem pohvalil Mussolinija, nisem to storil le sledeč našemu načelu, da je treba povedati narodu vedno in povsod resnico, pa najsi bo ta morda tudi neprijetna, temveč mi to narekuje nacionalni strah in nacionalna skrb. Mi hočemo postaviti proti tako okrepljenemu in enotnemu, ter vsled tega nevarnemu italijan, narodu, žilav in enoten, radi blagostanja, reda in pravice, ki vlada v državi, patrijotičen narod, da naravno junaštvo našega naroda in bogastvo njegove zemlje izravna številčno premoč italijanskega. Če je to fašizem, potem smo fašisti. Dejstvo pa je, da nam najbolj predbacivajo fašizem tisti, ki so pokorni hlapci najozžjega zaveznika in pomočnika fašistične Italije, ki je finansiral imperijalistični fašistični pohod preko Sredozemskega morja in bi nedvomno finansiral, če bi šel tak pohod tudi preko Jadranskega morja.

Ce je naš program v nekem delu — zlasti glede ureditve veleindustrijskega delavskega vprašanja — podoben Mussolinijevemu, se nam to vendar ne more očitati. Mussolini se ni ženiral, da je za svojo kmečko reformo povsem posnel si-

stem velikega Slovana, Bolgara Stamboliskega, pa mu kljub temu tega nikdo ne oči. Smešno je stališče, da bi ne smeli uvesti pri nas, kar se je zunaj obneslo kot dobro in koristno. Dosledno temu stališču bi morali oni, ki nas psujejo s fašisti, zahtevati, da naša vojska nima letal in tankov, ker teh ni iznašel Slovenec in ker so se stari Slovani bojevali brez njih...«

Tako torej resnični govor, jasen tako, da ga noben razsoden poslušalec ni mogel razumeti napačno. Tako kakor poročata »Slovenec« in »Sobota«, pa je dal razlago za tako potvarjanje in lažno poročanje tov. Šturm na zboru samem z besedami, ki jih »Slovenec« in »Sobota« ne prinašata: »Boriti se imamo z dvema nevarnima nasprotnikoma: neumnostjo in zlobjo; neumnost razgraja tam v levem kotu, — zloba pa je to plačala. Sama je ostala doma in čaka poročila plačanih, kako so plačano delo opravili. Najbrž bo jezna nanje, ker bodo morali poročati, da so opravili kaj slabo.«

Kdor pozna dr. Trillerja ve, da ga z nacionalnega stališča porast italijanske moči boli bolj kakor marsikaterega in zlasti bolj kakor tistega, ki Mussolinija ne sovraži kot nacionalist, temveč kot komunist. Pa je že tako bridka resnica in pogledati ji moramo v oči: Mussolini je zgradil 2.500 km dolgo cesto ob Libijski obali v enem letu, 1.500 km dolgo cesto v Adis Abebo v enem letu, pa kranjski dopisnik nima daleč, da gre gledat, kako se gradi okrog 20 km dolga cesta Ljubljana—Kranj in da vpraša, koliko časa se jo že gradi in koliko let se jo bo še v »demokratskem« režimu gradilo.

Pomanjkljivi sta poročili tudi, ker ne poročata dopisnikov družbi adresiranih besed zaključnega govornika, ki je poudaril: »Pustite pse naj lajajo, ker to je znamenje, da jagamo.« Značilno je tudi, da je dopisnik »Slovenca« premedil dr. Trillerja iz Radovljice na Jesenice — najbrže kazensko, kakor politično neposlušne uradnike in učitelje, katere demokratski sistem pravice in ljudomilosti premetava iz kraja v kraj, pa je videti, iz »premetitve« dr. Trillerja, da se boricem demokratske svobode kaj ljubi, da bi raztegnili sistem službenega premeščanja in prerivanja neposlušnih, še na pripadnike svobodnih poklicev.

GOSPODARSTVO

Produkcija bauksita v Jugoslaviji. — Leta 1935 je Jugoslavija zavzemala četrto mesto na svetu v produkciji bauksita (sirovine za aluminij) in to za Francijo, Združene ameriške države in Madžarsko. Pričakuje se, da bo zavzela v teku tekočega leta celo tretje mesto, ker se je produkcija bauksita znatno povečala. Tukaj nekaj podatkov:

Leto	Pridelek v tonah.		Izvoz v Nemčijo
	Pridelek	Izvoz	
1931	64.842	48.357	34.125
1932	67.087	64.777	37.427
1933	80.855	52.129	39.494
1934	84.828	91.820	65.273
1935	190.057	171.277	159.813
1936 (prvo polletje) --		93.686	90.538

Kot vidimo se skoro vsa proizvodnja bauksita izvaja, ker kapitalistično liberalni sistem ni bil v stanju dati Jugoslaviji niti ene elektrolitske peči za predelavo bauksita v aluminij. Aluminij kupujemo v inozemstvu po ogromnih cenah, čeprav je izdelek naše rude!

Kemična industrija v Sloveniji. Pred svetovno vojno smo imeli 6 tovarn s slovenskim kapitalom in 5 tovarn z neslovenskim kapitalom. Po svetovni vojni pa imamo 10 tovarn s slovenskim kapitalom, dočim je število tovarn s tujim kapitalom naraslo na 18.

Po narodnosti so kemične tovarne razdeljene sledeče:

Lastniki: Nemci, Avstrijci 12 tovarn, Čehi, Poljaki 3 tovarne, Zidje 2 tovarni, po celi Evropi 1 tovarna, Slovenci 10 tovarn.

Kapital, vložen v 10 slovenskih tovarnah, znaša 20 milijonov din, dočim znaša kapital, vložen v 18 tujih podjetjih, 63 milijonov din.

Tujci imajo več kot štirikrat toliko strojev kot Slovenci:

Nemci, Avstrijci 248 strojev s 4141 HP, Čehi, Poljaki 70 strojev s 2347 HP, Zidje 16 strojev s 77 HP, ostali 10 strojev s 280 HP; skupaj 344 strojev s 6845 HP.

Slovenci 79 strojev z 911 HP.

Navedene številke so dovolj zgovorne!

Konferenca gospodarskih zbornic. — V prostorih beogradske trgovinske zbornice se je vršila te dni konferenca zastopnikov trgovinsko-industrijskih zbornic iz vse države. Mnogo se delegatje razpravljali o organizaciji kreditne politike, o kreditnih ustanovah in o izvajanju zakona o gospodarskih združenjih glede na določbe obrtnega zakona. Sprejete so bile zopet same razne resolucije.

Naša zunanja trgovina z Nemčijo. — Od 1. maja 1934, to je od dne, ko je stopila v veljavo sedanja trgovinska pogodba z Nemčijo, pa do konca julija 1937, je naša trgovinska bilanca pasivna za 36.9 milijonov din, dočim je plačilna bilanca aktivna za 210 milijonov din (16 milijonov mark).

Leto	Izvoz	Uvoz	+ ali -
1934	461,6	342,3	+ 119,3
1935	751,4	598,1	+ 153,3
1936	1.039,0	1.087,6	- 48,6
1937 (7 m.)	651,7	912,6	- 260,9
Skupaj	2.903,7	2.940,6	- 36,9

Naše gospodarstvo v juliju 1937. — Indeks cen na veliko je znašal v juliju t. l. 73,7 (v juliju lanskega leta 65,6), če vzamemo za podlago cene leta 1926 kot 100. Poedine skupine izkazujejo sledeči indeks: žitni proizvodi 71,5 (60,9), živina in živalski proizvodi 65,5 (61,1), rudarski proizvodi 88,1 (80,6), industrijski proizvodi pa 76,3 (67,5).

Statistika o hranilnih knjizicah. — Hranilnih knjizic na 100 prebivalcev ima: Švedska 83, Norveška 77,8, Belgija 67,3, Danska 58,3, Nemčija 38, Finska 27, Španija 14,3, Jugoslavija 3,2 (vzeto celotno).

Hranilnih vlog pa odpade na enega prebivalca (v dinarjih): Norveška 7695, Švedska 6726, Danska 6042, Francija 4332, USA 3833, Nemčija 3278, Čehoslovaška 2557, Avstrija 2095, Finska 1340, Japonska 748, Španija 713, Kanada 496, Poljska 311, Jugoslavija 188.

Naša trgovinska bilanca aktivna za 400 milijonov. — V prvih 6 mesecih smo izvozili blaga za 1 milijardo din v devizah, uvozili pa smo blaga za 600 milijonov din, tako da je znašal dotok deviz v tem razdobju 400 milijonov din. Kaj pa plačilna bilanca?

Razvoj gospodarskega življenja v Sloveniji (po grafikonu z razstave slovenskega novinarstva na ljubljanskem velesajmu). —

Leto	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928	1928	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
1. Dražbe	26	17	47	53	93	244	486	787	857	780	620	562	851	960	896	1014	1229	1481	638
2. Vpisi v trgovinski register	130	278	468	372	401	203	148	140	216	189	228	589	181	125	100	886	56	58	36
3. Vpisi v zadrudni register	43	122	77	58	57	55	52	79	47	67	75	77	195	74	62	49	50	51	34
4. Konkurzi in poravnave	10	1	6	9	50	117	138	76	88	61	49	75	181	292	101	131	95	84	53

ilo 30. VI.

Naši ženi

O poročnih posojilih

V državah z organskim načrtnim gospodarstvom se posveča vsa skrb družini. Da bi se tudi revnim omogočilo, da si lahko spletejo svoje gnezdece, daje država revnim parom tkzv. poročna posojila. Posojilo, ki lahko doseže višino do približno 14.000 Din, se amortizira z 1% mesečno ter se izda soprožnikoma v obliki posebnih nakazil za nakup pohištva in raznih predmetov za domače gospodinjstvo. Ta nakazila izplačuje država prodajalcem takih predmetov v gotovini.

Nameni in cilji teh odredb se dopolnjujejo. Z ozirom na neposredno pobjanje brezposelnosti se predvsem omogoča s to odredbo na eni strani **sklepanje zakonov**, s čimer se pripelje veliko število nezaposlenih žena iz brezdelja v redno družinsko življenje. Na drugi strani pa je doseženo dejstvo, da zapuščena službena mesta veliko žena, ki so si morale do tedaj služiti svoj kruh po tovarnah in drugih ustanovah, ker niso imele prilike, da bi se bile poročile. S tem dajejo možnost zaposlitve večjemu številu moških moči. Z izdajanjem posojil v obliki nakazil za opremo in razne predmete v gospodinjstvu se doseže večja aktivnost tvornic in podjetij, ki se bavijo z izdelovanjem in prodajo teh stvari (ker postaja povpraševanje in zahteva po istih večja) in je treba za to povečanega obrata, kar dá zopet dela toliko in toliko brezposelnim.

Poleg tega cilja, ki skuša zmanjšati brezposelnost, pa je to tudi velike moralne vrednosti. Vrniti ženo domu, družini, odstraniti potrebo, da se preživlja sama za sramotno ceno, često tudi nečastno, s čimer pa zanemarja svoje svete dolžnosti do naroda, t. j. svoje materinstvo — to je etični smisel teh posojil. Nazadnje je tukaj tudi vprašanje in borba proti padanju števila porodov. Z brezobrestnimi poročnimi posojili se je mahoma zopet dvignilo število sklenjenih zakonov in istočasno tudi število porodov. Na drugi strani ima država večje dohodeke, vsled povečanja dohodkov obrti, trgovine in industrije. Temu je treba dodati še povpraševanje po majhnih stanovanjih, s čimer se pospeši in poveča stavbno gibanje in s tem v zvezi zopet zaposlenje delavca mnogih industrijskih in obrtnih panog. Potreba po majhnih stanovanjih je dovedla do tega, da so morale nekatere organske države staviti na razpolago samo v enem letu do 700 milijonov denarnih sredstev samo za zidanje malih stanovanj. — Koliko ognjišč mlade sreče, kipečega življenja in ustvarjajočega navdušenja je bilo s tem ustvarjeno!

»Demokratične« države pa mislijo, da so izpolnile svojo krščansko nalogo, če odpravijo svojega uradnika in samo njega s po 30 Din za otroka in z lepó nado za ženo. Moralisti v teh državah hodijo mirno spat, če so čez dan dovolj zabavljali izto nemorali, konkubinatoma, beli kugi, izmозgavanju delavk itd. ...

Podla sredstva

V zadnjem času so se začeli naši nasprotniki v borbi proti nam posluževati najnižkotnejših sredstev, kakršnih je zmóžno le satansko podzemlje zločina in moralne propalosti. Oba pogodbena bruseljske godlje, kajti tudi tu je ona jasno izražena, se sicer dobro zavedata, da dela vsak za svoj račun, ki je ravno nasproten onemu njegovega sopogodbena, oba se zavedata, da prav za prav drug drugega izigravata, toda to ju prav nič ne moti, da ne bi drug drugega uporabljala kot sredstvo k cilju — kot sredstvo pri pobijanju tretjega, t. j. »Zbora«.

Ker sta si torej oba medsebojno sredstvo za dosego lastnega smotra, mižita za enkrat eden nad početjem drugega, da le uspešno delujeta proti tretjemu. Interesi ljudstva in države so pri tem vrženi na zapéček, čeprav bi bila vsaj ena od obeh omenjenih strani naravnost poklicana, da bdi nad temi interesi, celo ne oziraje se na lastne koristi. Namesto tega najema ta ista stran ljudi, ki bi jih morala sicer po dolžnosti preganjati, samo zato, da jih spušča kot lovske pse na tretje.

Za tihe trenutke

Pastirjem črede v premislek.

Že parkrat sem povedal na tem mestu, da je zašla krščanska družina v težko krizo, ki se izraža na vseh poljih in panogah njenega vsakdanjega življenja. Zdi se, da ne predstavlja več prav trdne granitne skale, temveč le steno laporja, ki je le na videz jako mogočna, v resnici pa slaba. Ta stena sestoji iz velike množine večjih ali manjših raznobarnih kamenčkov, ki so sicer med seboj povezani, ali vezilo je slabotno. Žob časa to steno stalno trga in ruši. Prav lepo ti pokaže ta proces priroda sama. Ko se pelješ z vlakom iz Ljubljane na Otoče-Brezje, se ti ob Savi predstavljajo take stene in prav lepo vidiš, kaj se na njih odigrava. Sava odnaša iz dneva v dan ruševine mogočne stene tja daleč proti vzhodu ...

Krščanski mogočni steni je zapustil Jezus prav dragoceno vezilo. Tik pred svojo smrtjo je rekel učencem: »Novo zapoved vam dajem, da se ljubite med seboj; kakor sem jaz vas ljubil, da se tudi vi ljubite med seboj. V tem spoznaj vsi, da ste moji učenci.« (Jan 13, 34, 35.) Petru pa je še posebej naročil naj pase jagnjeta, ovce in ovčice. (Jan 21, 15—17.) Ob neki priliki pa je povedal tudi priliko ter dejal: »Če ima kateri človek sto ovac in ena od njih zaide, ne pušči li on devet in devetdeseterih na gorah in ne pojde, da išče tisto, ki je zašla?!« (Mat 18, 12.)

Kolikokrat mi pridejo na misel te besede, ko gledam ogromno krščansko družino, ki jo ne veže več ljubezen, temveč

sovražstvo in materijalizem! Kolikokrat se vprašam, če sem se že odločil, da dam življenje za moja jagnjeta, ovce in ovčice, kakor je to storil moj Odrašenik! Kolikokrat me vznemirja misel, če se nisem morda bavil več s konzumi, avtopodjetji, gostilniškimi zadrugami ali kaj podobnega, mesto da bi posvetil ves svoj čas svojemu vzvišenemu poklicu! Nisem li morda posvetil svoj čas političnemu vrvenju, mesto, da sem se poglobil v bistvo borbe izmed teme in luči, mesto da sem omahujoče duše krepil in jih vodil nazaj k Odrašenikovi ljubezni? Morda sem se preveč bavil s sportnimi organizacijami, kakor s siromaki brezposelnimi, ki tavajo iz kraja v kraj in kujejo v svojih razočaranih srcih najstrašnejše načrte rudeče osvete. — — — — —

»Sin človečji, prorokuj zoper pastirje, prorokuj in reci tistim pastirjem: Tako pravi Gospod Jehova: Gorje pastirjem, ki pasejo sami sebe! Ni li pastirjem pasti črede? Vi pa jeste tolstino ter se oblačite z volno, pitance koljete; črede ne pasete. Slabotnih niste krepčali, bolnih niste zdravili, ranjenih niste obvezovali; njihov, ki so zašle, niste nazaj pripeljavali; kar je bilo izgubljenega, niste iskali, temveč trdo in nemilo ste jim gospodovali. In ovce so se razkropile, ker jim ni bilo pastirja.« (Ezekiel 34, 2—5.)

S kakršno mero merite, s tako Vam bo Bog odmerjal na dan sodbe, ko pride sodit žive in mrtve.

Temelji poveljnega mladinskega udejstvovanja

Razdvojenost med povojno mladino je precejšnja, česar ni bilo opaziti, vsaj v tolikšni meri ne, v prejšnjih razvojnih dobah slovenskega mladinskega udejstvovanja. V prejšnjih dobah borba med našo mladino ni bila ostra, ker je vedno zmogala zdrava pamet in edino pravilno pojmovanje in tolmačenje Slovenstva v okviru Jugoslovanstva. V neposredno predvojni dobi, borbe med mladino samo skoro ni bilo opaziti, ker se je vse naspotstvo razvijalo med jugoslovansko nacionalno usmerjeno mladino in reakcionarno »starino« v pravem pomenu besede.

Povojno dobo pa obeležuje dokaj ostra in neizprosna borba med strujami mladine same, kar je pa razumljiv plod velikega vpliva starejše generacije na dozorevajočo, ki se je znašla v neljubem položaju nerazumljive nesamostojnosti. V vzrokih tega stanja ne bo govora na tem mestu.

Danes predstavlja mladina v malem to, kar predstavlja in hoče doseči starejša generacija v vsej razgraničenosti svoje politične in svetovnonazorske razdvojenosti. Hvaležni bodimo zgodovini in slepi usodi, da je našla za razdvojenost »hvaležno« polje razmaha v jugoslovanskem okviru in ne v habsburško-avstrijskem, ker bi sicer Jugoslavije najbrž nikoli ne bilo! Morda bi vkljub temu nastala, a brez Slovencev! Da vam postane slika otipljivejša, vzemite v roke po en izvod listov »1551«, »Straže v viharju« in »Naše Misli«, ali pa »Naše Volje«, »Nas mladih borcev« in »Rudečih signalov« in končno, zakaj ne, »Ljubljanskega Zvoznika«, »Sodobnosti« in »Doma in Sveta«, pa imate krasno retuširano sliko kulture omikanege slovenskega naroda!

Zalostno pri tem stanju pa je najbolj dejstvo, da se je pustila sama mladina speljati na politično polje medsebojnega obračunavanja raznih grup in tako pozabila na vzvišene ideale, ki so bili zanesljiv vodnik mladini prejšnjih dob, ki je resnično bila osamljena v popolni negotovosti mračne usode! Današnja mladina pa ima vse predpogoje, da uspešno razvije svoje delovanje v službi ljudstva, ki mu mora biti vodnik in

Za danes samo toliko, pravi čas razkrinkanja pa tudi ni več daleč. Na vsak način pa se že danes s »Slovincem« z dne 17. t. m. lahko vprašamo: »Kdo naj potem ve, ali je tak pohod proti »Zboru« namenjen okrepitvi države, kakor trdijo novi »jugoslovani«, ali pa razbitju države, kakor je namen komunistov?«

borben posredovalec do socialne in gospodarske osamosvojitve!

Poraja pa se nova grupacija mladine, Zboraška mladina, ki hoče odločilno poseči v razvoj ne dobro obetajočih dogodkov, boreč se proti vsem obstoječim skupinam, ne priznavajoč prav za prav nobene!

Ta nova mladina se zaveda, da je treba za razdvojenost današnje mladine iskati vzroke le v skrajnem razočaranju nad velikimi socialnogospodarskimi uspehi generacije-predhodnice. Edino v tem pravcu moramo iskati klice splošnega nezadovoljstva, ki preveva razpoloženje povojne mladine, v kolikor ni ta že pritegnjena v interesne sfere starejših političnih grupacij.

Končno pa vendarle lahko z veseljem ugotovimo, da je skupna zahteva vse naše povojne mladine poštenost, ki naj bo ogrodlje vsega delovanja v službi ljudstva. Ta poštenost pa bo pripomogla, da se bo neminovno vsa naša mladina znašla slej ali prej v na novo v naši javnosti zapaženem zborškem okviru. Dolžnost do naroda je samo ena!

Naj bi resnično zasijala našemu narodu nova, lepša zarja, oznanjevalka neovirane bodočnosti naše prostrane domovine! Naj bi to toplo sonce objelo vsa našo mladino! J. J.

Dnevno povelje: Dol s fašizmom!

»Danes je moderno vpiti »Dol s fašizmom!« Moderno pa je danes to, kar diktira »javno mnenje«, oziroma to, kar je »javnemu mnenju« diktirano. »Javno mnenje« v Evropi po razdejanju katoliške realnosti v kulturi in civilizaciji ter v vsem družabnem ustroju ni več katoliško. Zato imamo dovolj tehtnih razlogov, da dvomimo v pravilnost in upravičenost gesel, ki jih bruha »javno mnenje« oziroma, ki so vanj vržena, toraj v našem obdobju v pravilnost in upravičenost »protifašistične« razbesnelosti. Po vseh znakih in praktičnih aplikacijah, ki smo jih do sedaj imeli priliko že dovolj videti, je dognano, da lajična javnost pod »fašizmom« razume večkrat stremljenje po vrnitvi k pravemu pojmovanju življenja, svobode, kulture, urejenosti, odnosov med narodi in miru. Ako naj toraj »fašizem« pomeni oni moderni pojav, ki hoče, da se po edino možni poti avtoritete v razdejani in do nedoumljivosti demoralizirani atmosferi laičnega kulturnega in javnega življenja sploh vpostavi zopet pravo naravno zapovrstje

vrednot, ki ga je porušil stoletni javni, neosebni kulturni in socialni odpad od Boga in Cerkve, — potem pomilujemo one katoličane, ki so, zaljubljeni v stoletno laično kulturo, civilizacijo in demokracijo, kot že večkrat, ponovno zaplavali za »javnim mnenjem«, ki mu krepko sledijo s posnemanjem in ponavljanjem njegovega dnevnega povelja »dol s fašizmom — živela demokracija!« Ali na najotipljivejši praktični primer zaobrnjeno. Dol nacionalna Španija — živijo rdeči Madrid!

Ako gre za tako pojmovano dilemo, jo mi brez strahu in sramu zavrtimo: dol z demokracijo — živio fašizem! In na živem primeru: Dol z Madridom — živio Španija!

Dimitrov, prerok sovjetov, je dal komunističnemu svetu vseh dežel geslo: Ljudska fronta proti fašizmu. »Dol s fašizmom« je torej v tej obliki tipična sovjetska parola.

Ako pa fašizem pomeni zgolj oboževanje totalitarne države in raznih voditeljev, potem spada v to kategorijo predvsem boljševizem, potem velja tudi za nas »Dol s fašizmom!«

Tako piše »Straža v viharju« z dne 14. t. m. (Ta odkriti glas iz lastnih vrst naj bi si zapisali za uho posebno rogovileži v Kranju in »Slovincem«; — op. ur.)

Poleg tega pa prinaša isti list popolnoma odkrit in stvaren uvodni članek »Nepričakovana sorodnost« — o bistvu tkzv. »Ljudskih front« pod vodstvom kominterne. Ta kominterna golči tudi v Jugoslaviji: »Osnujmo ljudsko fronto, osnujmo jo popolnoma in takoj — in zmaga je gotova!« — Ona poziva na spoznanje predvsem slovensko, demokratično, katoliško gibanje, v katerem se vrše precejšnja prerivanja v zadnjem času — (ta citat »Straža v viharju« izrecno podčrtava).

Mi pa pravimo: Katoliški akademiki in katoliška javnost, če ste res odkritosrčnega mnenja in prepričanja, ki ga izražate tako jedrnat v vaših člankih, potem storite dosledno še zadnji korak! Pustite vse »demokratske« stranke, katoliški akademiki, vstopite v edino pravo fronto ljudske svobode — v Ljotičev »Zbor« in pripeljite s seboj vse prave katoličane, ki po Kristovem nauku žive, — in proti vsej lažidemokraciji, kominterni in židovskemu velekapitalizmu bo zmaga naša v korist vseh in s tem Jugoslavije. To vam priporoča vaš akademistarsina Drim.

ORGANIZACIJA »ZBORA«

KRANJ

V nedeljo 10. t. m. je bil na ustanovnem obnem zboru JLG Zbor, kraj. organizacije Kranj, izvoljen sledeči odbor: predsednik: dr. Demšar Drago, zobozdravnik; podpredsednik: Vidergar Ivan, delavec; blagajnik-tajnik: Košnik Stane, uradnik; odbor: Oprešnik Zdravko, upokojeni orožnik, Gantar Franc, zas. uradnik, Peneš Emerik, zas. uradnik in Žerjal Bogomir, skladiščnik; nadzorni odbor: Ažman Adolf, zas. uradnik in Mlinar Albin, delavec.

REDNI OBČNI ZBORI BODO:

Radovljica: v torek 26. t. m. ob pol 20. uri v gostilni »Hiršman« v Predtrgu.

Jesenice: v nedeljo 31. t. m. ob pol 10. uri dopoldne v restavraciji Tancer Davorin na Jesenicah.

Ljubljana-Šiška: v soboto 23. t. m. ob 20. uri v gostilni »Stara šola« na Celovški cesti, s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo poverjenika o njegovem delu in stanju pokreta v njegovem okraju.
2. Volitev novega pododbora organizacije JLG Zbor, Ljubljana-mesto (predsednika, podpredsednika ter štirih odbornikov).
3. Volitev delegata za redni občni zbor organizacije JLG Zbor Ljubljana-mesto.
4. Razlaga pravil in programa JLG Zbor. Glasovalno pravico imajo le člani, kateri so poravnali članarino do konca tega leta.

Brez borbe ni zmage!